

Referanse:

Appelgren L. 2017. Naturverdier for lokalitet Griggelia, registrert i forbindelse med prosjekt Kystfuruskog 2016. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6014>)

Referansedata

Fylke: Rogaland
Kommune: Forsand
H.o.h.: 0-600moh
Areal: 1073 da

Prosjektilhørighet: Kystfuruskog 2016
Inventør: LAP
Vegetasjonsone: sørboreal 100%
Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk

Sammendrag

Griggelia er kartlagt i forbindelse med supplerende undersøkelser av kystfuruskog på Vestlandet av Ecofact, på oppdrag for Miljødirektoratet.

Undersøkellesområdet ligger i den bratte skråningen på sørsiden av Lysefjorden i Forsand kommune, nordøst for Fossmork. Det strekker seg fra fjorden og opp til ca. 640 moh og omfatter bl.a. to markerte juv. Avgrensingen mot sjøen og i overkant er stort sett naturlig, mens området er noe uklart avgrenset mot øst og vest. Det ville f.eks. være naturlig å inkludere hele juvet øst i området, helt ned til sjøen. Det går en kraftlinje gjennom øvre del av området, men ellers er det ingen nyere inngrep. Berggrunnen skal bestå av øyegneis og granitt. Vegetasjonen indikerer at det også er innslag av rikere berg. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone og klart oseanisk seksjon (O2).

Sett over hele området er bjørk og furu dominerende treslag, trolig med overvekt for bjørk og med blåbærskog og røslyng-blokkebærfuruskog som vanligste vegetasjonstyper. Stedvis er det innslag av relativt mye osp, en del rogn og litt selje. Videre forekommer en del rik edelløvsog med ask, lind, eik, svartor og hassel. I edelløvsoggen er bakken for det meste dominert av mose og gress, med innslag av enkelte mer krevende arter. Bergveggene virker over lag kalkfattige, med små rikere partier. Skogen er stort sett middels gammel, men det er partier med eldre trær. Det ble det ikke registrert noen tydelige spor av skogbruk i nyere tid. Skogen bærer preg av å ha vært mer åpen tidligere, trolig grunnet beite. Det er flere grove styvingstrær av ask (VU) og lind. En del storvokst furu med grov bark forekommer. Det er sparsomt med død ved, og denne er mest av begrenset alder. Ett kjerneområde er avgrenset og registrert som Regnskog (Rik boreonemoral regnskog). I tillegg til ask er det registrert to rødlistearter i kjerneområdet: den svært sjeldne levermosen horngrimemose *Herbertus norenius* (VU) og skorpefiltlav *Fuscopannaria ignobilis* (NT). Begge ble funnet i kløften vest i kjerneområdet. I kjerneområdet finnes også hinnebregne og en rekke mer eller mindre oseaniske moser og lav. Det vurderes å være potensial for ytterligere rødlistearter, kanskje først og fremst skorpelav på trær.

Områdets verdier ligger i hovedsak i liene ned mot Lysefjorden. I store deler av området er nok artsmangfoldet ganske så representativt for de nordvendte liene langs Lysefjorden, men forekomst av edelløvsog tilfører andre verdier. De styva trærne kan være viktig for insekter. Forekomsten av sterke regnskogsindikatorer er liten, både i artsantall og mengde, men inkluderer en svært sjelden art. Det er en kløft lengst øst i området som ikke ble undersøkt, men som kan ha omtrent tilsvarende artsmangfold av oseaniske arter som kløften ved Griggelva, men dette er en usikker antakelse.

I forhold til mangelanalyser for skogvern i Norge (Fremstad mfl. 2002, 2003) så fanger området i noen grad opp en del kvaliteter knyttet til oseanisk furuskog og kystbjørkeskog. Her er også regnskog som inkluderer en del edelløvsog.

Griggelia får ut fra dette fire poeng og vurderes som regionalt-nasjonalt verdifullt.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført 19. oktober 2016. Det ble lagt vekt på å dekke forskjellige miljøer, men hoveddelen av arbeidet ble konsentrert til en av de to nordvendte kløftene, da disse ble vurdert å ha særlig potensial for regnskogmiljøer. Den vestligste delen av området samt den østlige av de to kløftene som strekker seg ned mot Lysefjorden ble ikke befart på grunn av tidsmangel (vanskelige topografiske forhold). Det vurderes at nevnte kløft kan ha omtrent samme miljøforhold og artsmangfold som den som ble undersøkt. Øvrige deler av området vurderes ut fra flybilde og topografi å ikke ha potensial for verdier utover de som finnes i de undersøkte områdene.

Tidspunkt og værets betydning

Været var lettskyet og pent med gode registreringsforhold. Det var noe seint på året, men likevel greit å få en noenlunde god oversikt over karplantefloraen, selv om en del arter hadde visnet ned. For mose og lav var tidspunktet gunstig.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er valgt ut for naturfaglige undersøkelser av Miljødirektoratet i forbindelse med kartlegging av kystfuruskog 2016.

Tidligere undersøkelser

Området ser ikke ut til å ha vært registrert før. Flere bekkekløfter lenger inn i Lysefjorden ble registrert i forbindelse med bekkekløftprosjektet i 2008. Det er kjent om Griggelva ble besøkt i den forbindelse, men det ligger ingen registreringer i Naturbase eller Artskart. Det er heller ingen MiS-registreringer.

Beliggenhet

Området ligger i den bratte skråningen på sørsiden av Lysefjorden i Forsand kommune, nordøst for gardsbrukene ved Fossmork.

Naturgrunnlag

Topografi

Området heller bratt mot nord-nordvest, ned mot Lysefjorden, og er gjennomskåret av to markerte juv.

Geologi

Berggrunnen består av øyegneis og granitt. Vegetasjonen indikerer innslag av en del baserikt berg. Løsmassedekket er for det meste beskjedent, med noe morenemateriale og ur i fordypninger i terrenget.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O2-Klart oseanisk, vegetasjonssone: sørboreal 100% .

Området ligger stort sett i sørboreal vegetasjonssone og i klart oseanisk seksjon (O2). Høyereleggende deler går trolig inn i mellomboreal vegetasjonssone.

Klima

Det kommer mellom 3000 og 4000 mm nedbør i året og middeltemperatur over året er 4-6 °C. I skjermede områder vil dette gi et potensial for regnskogmiljø.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Sett over hele området er bjørk og furu dominerende treslag, tilsynelatende med overvekt for bjørk, bortsett fra en del høyereleggende deler der furu dominerer. Det er også innslag av relativt mye osp, en del rogn og litt selje. Sentralt i området er det en del edelløvsskog med ask, lind, eik, svartor og hassel. Dominerende vegetasjonstyper er nok blåbærskog og røsslyng-blokkbærfuruskog. I edelløvs skogen er det rikere, men bakken er for det meste dominert av mose og gress. Bergveggene virker gjennomgående kalkfattige, kun en ubetydelig forekomst av en basekrevende mose ble registrert.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen er stort sett middels gammel, men det er partier med eldre trær. Deler av skogen bærer preg av å ha vært mer åpen tidligere, trolig grunnet større beitetrykk. Det er også flere trær (ask [VU] og lind) som har vært styvet langt tilbake i tid. Området er gjennomskåret av en kraftlinje. Det ble ikke registrert noen tydelige spor av skogbruk i nyere tid (unntatt ryddingsbelte for kraftlinje). Grove trær er sjeldne, men en del relativt grov furu med grov bark forekommer. Også en del av de styva trærne er relativt grove. Det er sparsomt med død ved, og denne forekommer mest i form av tynne gadd og læger med begrenset alder.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Griggelia. Nummereringen referer til inn-tegninger vist på kartet.

1 Griggelva-Longedalen

Naturtype: Regnskog - Rik boreonemoral regnskog
BMVERDI: A

Areal: 162daa

Innledning: Beskrivelsen er utarbeidet av Leif Appelgren, Ecofact 08.02.2017, basert på eget feltarbeid 19. oktober 2016. Kartleggingen er gjort på oppdrag fra Miljødirektoratet som ledd i deres kunnskapsoppbygging om kystfuruskog i Norge. Rødlistestatus for arter følger norsk rødliste av 2015. Metodikk for avgrensing og verdivurdering følger DN-håndbok 13, men tilpasset nyere faktaark utarbeidet i 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i den bratte skråningen på sørsiden av Lysefjorden i Forsand kommune, nordøst for gardsbrukene ved Fossmork. Den omfatter en nordvendt li og tilgrensende kløft ved Griggelva. Området strekker seg omtrent mellom kote 30 og 370. Avgrensingen følger en kløft i vest, men er ellers noe usikker da overgangen mot andre skogtyper er flytende. Mot øst går den mer og mer over i en blanding av osp/furuskog. Lengst øst er det lite edelløvtrær, men denne delen er likevel inkludert da den har en del naturverdier og det ikke var hensiktsmessig å dele området. Vest i området er det innslag av bergvegger og blokker. Berggrunnen består ifølge berggrunnskartet av granitt, men vegetasjonen indikerer innslag av rikere berggrunn. Bekken i kløften er ganske liten og det er usikkert hvor mye den bidrar til fuktig lokalklima.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til Regnskog med utforming Rik boreonemoral regnskog. I området inngår edelløvsskog av or-askeskogtype (D6). Mot øst avtar innslaget av edelløvtrær og det blir dominans av osp og en del grov furu.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er relativt åpen og gir inntrykk av å ha vært beitet tidligere. Det er en del gamle trær, bl.a. flere styva aske- og lindetrær. I øst er det en del relativt grove furutrær som nok er ganske gamle. Ellers ser skogen ut å være i gjengroingsfase etter tidligere beitebruk. Det er ingen tydelige spor av skogbruk i nyere tid. Det er sparsomt med død ved, og denne er mest av begrenset alder.

Artsmangfold: Skogen består av ask (VU- sårbar), lind, eik, svartor og hassel, blandet med trivielle trær som bjørk, furu, osp, rogn og selje. Andelen edelløvtrær er størst i vest, og avtar etter hvert mot øst, der det er mye osp. Feltsjiktet er ofte glissent og moser dekker det meste av bakken. Blant karplanter dominerer vanlige gressarter. Av mer krevende planter ble det kun notert kranskonvall og junkerbregne. Bergveggene virker gjennomgående kalkfattige, kun en ubetydelig forekomst av en basekrevende mose ble registrert. Den sjeldne levermosen

horngrimemose *Herbertus norenius* (VU) ble funnet et sted i nedre del av kløften. Arten er svært sjelden også på verdensbasis, kun kjent fra Lysefjorden og Shetlandsøyene. Denne og prakttvebladmose *Scapania ornithopodioides* som også ble funnet her regnes som regnskogsindikatorer. Det samme gjelder hinnebregne som forekommer spredt i kløften. I tillegg ble det funnet en del andre oseaniske moser, bl.a. heimose *Anastrepta orcadensis*, kystsotmose *Andreaea alpina*, gullhårmose *Breutelia chrysocoma*, grannkrekemose *Lepidozia pearsonii* og kysttvebladmose *Scapania gracilis*. Av relativt fuktighetskrevende lav kan nevnes skorpefylltav *Fuscopannaria ignobilis* (NT – nær truet), lungenever *Lobaria pulmonaria*, skrubbenever *L. scrobiculata*, kystnever *L. virens*, grynfylltav *Pannaria conoplea*, kystfylltav *P. rubiginosa* og buktporelav *Sticta sylvatica*. Øst i området er det en del grov furu med påvekst av bl.a. kattedotlav *Felipes leucopellaeus* og gammelgranlav *Lecanactis abietina*. Annet som kan nevnes, er de mindre vanlige mosene vrengefellmose *Neckera pumila* (på hassel) og kysthoggtann *Tritomaria exsecta* (på død ved). I tillegg til de tre rødlisteartene som ble registrert vurderes det å være potensial for ytterligere arter, kanskje først og fremst skorpelav på trær.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Det er ingen registrerte områder med rik edelløvskog i nærheten. Sannsynligvis sjelden i området. Det er registrert flere bekkeløfter langs sørsiden av Lysefjorden som kan ha tilsvarende artsmangfold som området ved Griggelva.

Verdivurdering: Med grunnlag i faktaark fra høsten 2014 oppnår lokaliteten middels vekt på artsmangfold, høy vekt på størrelse (161 daa), middels/høy vekt på topografi, lav/middels vekt på skogtilstand og høy vekt på styvingstrær. Dette tilsier verdi A – Svært viktig.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er nok å la skogen få stå i fred for inngrep.

Artsmangfold

Feltsjiktet er overveiende fattig, men i kjerneområdet ble det registrert bl.a. kranskonvall og junkerbregne. Hinnebregne forekommer spredt i kløften ved Griggelva. Her ble også den sjeldne levermosen horngrimemose *Herbertus norenius* (VU - sårbar) funnet (kun kjent fra Lysefjorden og Shetlandsøyene). Denne og prakttvebladmose *Scapania ornithopodioides* som også ble funnet her er regnskogsindikatorer. I tillegg ble det funnet en del andre oseaniske arter som er mer eller mindre regnskogstilknyttet, bl.a. heimose *Anastrepta orcadensis*, kystsotmose *Andreaea alpina*, gullhårmose *Breutelia chrysocoma*, grannkrekemose *Lepidozia pearsonii* og kysttvebladmose *Scapania gracilis*. Av relativt fuktighetskrevende lav kan nevnes skorpefylltav *Fuscopannaria ignobilis* (NT – nær truet), lungenever *Lobaria pulmonaria*, skrubbenever *L. scrobiculata*, kystnever *L. virens*, grynfylltav *Pannaria conoplea*, kystfylltav *P. rubiginosa* og buktporelav *Sticta sylvatica*. Hit hør kanskje også kattedotlav *Felipes leucopellaeus* og gammelgranlav *Lecanactis abietina* som vokser på grov furu i området. Annet som kan nevnes er de mindre vanlige mosene vrengefellmose *Neckera pumila* (på hassel) og kysthoggtann *Tritomaria exsecta* (på død ved), samt kalkindikatoren putevrimose *Tortella tortuosa*. Av fugl ble hvitryggspett registrert i tilknytning til edelløvskogen, og området er nok en bra hekkebiotop for arten. I tillegg til de tre rødlistearter som ble registrert, vurderes det å være potensial for ytterligere arter, kanskje først og fremst skorpelav på trær.

Tabell: Artsfunn i Griggelia. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	<i>Hymenophyllum peltatum</i>	hinnebregne			1
Lav	<i>Felipes leucopellaeus</i>	kattedotlav			1
	<i>Fuscopannaria ignobilis</i>	skorpefylltav	NT		1
	<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranlav			1
	<i>Lobaria pulmonaria</i>	lungenever			1
	<i>Lobaria scrobiculata</i>	skrubbenever			1
	<i>Lobaria virens</i>	kystnever			1
	<i>Pannaria rubiginosa</i>	kystfylltav			1
	<i>Sticta sylvatica</i>	bukt-porelav			1
Moser	<i>Breutelia chrysocoma</i>	gullhårmose			1
	<i>Herbertus norenius</i>	horngrimemose	VU		1
	<i>Neckera pumila</i>	vrengefellmose			1
	<i>Scapania ornithopodioides</i>	prakttvebladmose			1
	<i>Tritomaria exsecta</i>	kysthoggtann			1

Avgrensning og arrondering

Området er i noen grad naturlig avgrenset ned mot sjøen og opp mot områder med stort sett berg i dagen. I øst og vest er avgrensningen mer uklar, og her er det rom for justeringer. Det ville for eksempel være naturlig å inkludere hele juvet øst i området, helt ned til sjøen.

Vurdering og verdsetting

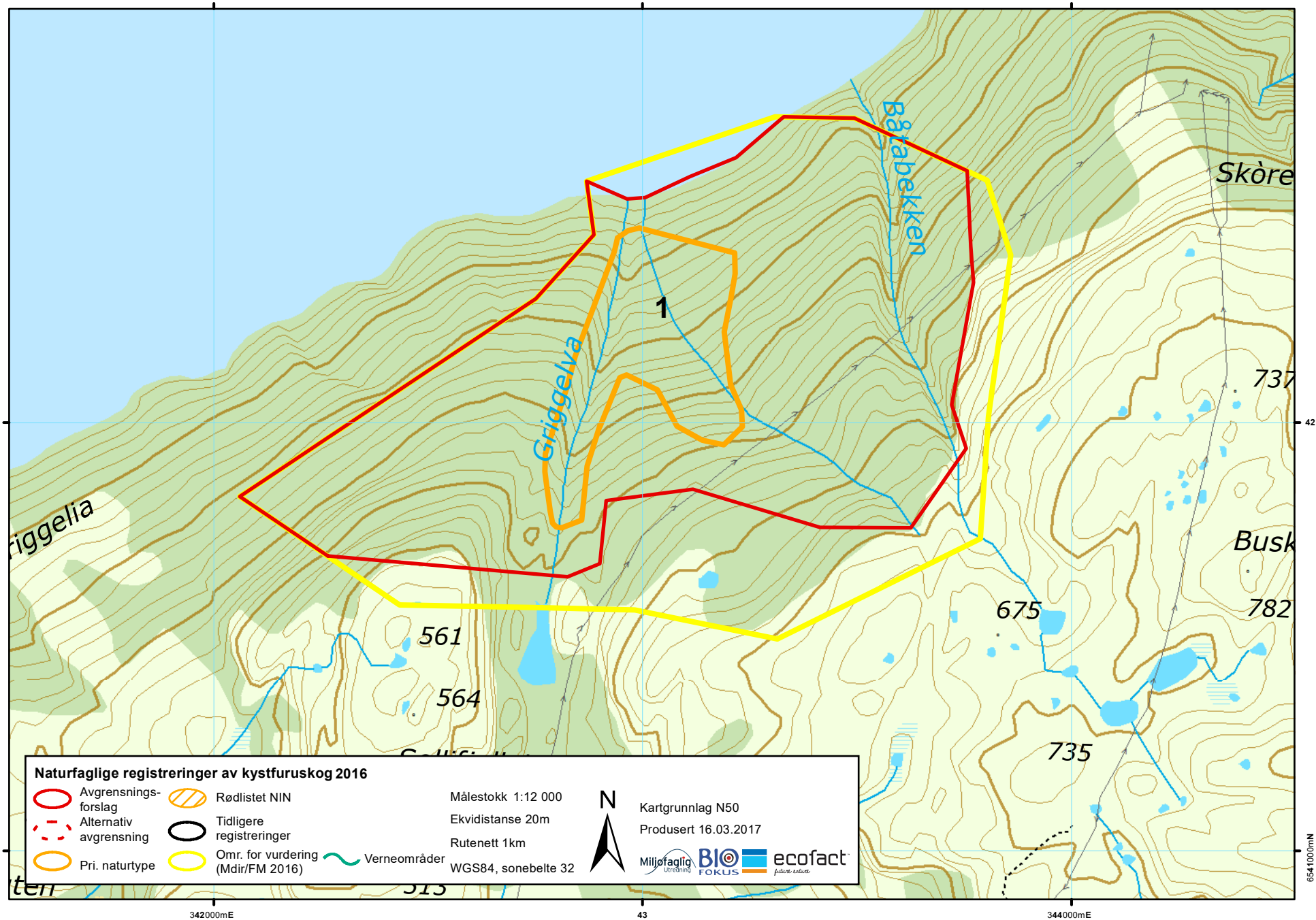
Områdets verdier ligger i hovedsak i liene ned mot Lysefjorden, mens de høyereliggende delene fremstår som typiske for fattige furu-/bjørkeskoger i regionen. Artsmangfoldet er nok ganske så representativt for de nordvendte liene langs Lysefjorden, inkl. en del oseaniske lav og moser. Det er avgrenset en viktig naturtype (Regnskog) og registrert tre rødlistede arter. Det vurderes å være et visst potensial for ytterligere rødlistearter. De styva trærne kan være viktig for insekter, men eksponering mot nord er kanskje ikke det beste for denne gruppen. Forekomsten av sterke regnskogsindikatorer er liten, både i artsantall og mengde, men inkluderer en svært sjelden art. Det er en kløft lengst øst i området som ikke ble undersøkt, grunnet at terrenget var til dels vanskelig og tidkrevende å gå seg frem i. Det er trolig at denne kløften har omtrent tilsvarende arts mangfold som kløften ved Griggelva, men dette er en usikker antakelse.

I forhold til mangelanalyser for skogvern i Norge (Fremstad mfl. 2002, 2003), fanger området i noen grad opp en del kvaliteter knyttet til oseanisk furuskog og kystbjørkeskog. Her er også regnskog som inkluderer en del edelløvskog.

Griggelia får ut fra dette fire poeng og vurderes som regionalt-nasjonalt verdifullt.

Tabell: Kriterier og verdsetting for kjerneområder og totalt for Griggelia. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdsetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Griggelva-Longedalen	***	*	*	0	*	**	***	**	**	**	**	-	-	**
Samlet vurdering	***	*	*	**	*	**	***	***	**	**	*	*	**	4

Bilder fra området Griggelia

Ask og styvet lind i kanten til bekkekløften. Foto: Griggelia 1 --- DSCN7383.jpg

Fra nedre del av bekkekløften. Foto: Leif Appelgren

Styvet lind i område med edelløvskog. Foto: Leif Appelgren

Ospedominert skog med en del grov furu. Foto: Leif Appelgren